

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Letni posvet o izobraževanju odraslih 2019

19. in 20. november, Grand hotel Bernardin, Portorož

<https://web.acs.si/lp2019>

NACIONALNI PROGRAM IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH 2021-2030

Izhodišča

Peter Beltram
Andragoški center Slovenije

Letni posvet koordinira:

Vsebina:

- **Dedičina ReNPIO 2013-2020:**
 - Uresničevanje zastavljenih ciljev in kazalnikov;
 - Zaključki:
 - pozitivni;
 - pomanjkljivosti
- **Okolje v katerem snujemo nov Nacionalni program:**
 - Domače okolje;
 - Mednarodno okolje.
- **Izzivi:**
 - Cilji novega Nacionalnega programa;
 - Upravljanje, zadolžitve in odgovornosti;
 - Viri;
 - Spremljanje in prilagajanje.

KLJUČNI PROBLEMI, KI JIH NASLAVLJA

ReNPIO 2013-2020 (1)

Sistemsko okolje:

- Nestabilno financiranje JV in drugih programov splošnega izobraževanja ter podpornih dejavnosti.**
- Ne uresničevanje sistema ugotavljanja, vrednotenja in priznavanja na različne načine pridobljenih znanj in veščin.**
- Nestabilno sofinanciranje srednješolskega in višješolskega izobraževanja odraslih.**
- Pomanjkanje medresorskega povezovanja kot ovira za vsebinsko sodelovanje ter racionalnejšo izkoriščenost sredstev in virov.**
- Neustrezno zakonsko urejanje izobraževanja odraslih (pomanjkanje sodelovanja nacionalne in lokalne ravni).**
- Prebivalci, ki so nižje izobraženi in spadajo med ranljive skupine, se v izobraževanje premalo vključujejo.**
- Za doseganje kakovosti znanja, ki bi bilo primerljivo z bolj izobraženimi vrstniki, bo treba na njihovi izobraževalni poti več vlagati v podporne dejavnosti.**

PREDNOSTNE NALOGE, OPREDELJENE v ReNPIO 2013-2020

- povečanje deleža prebivalstva z dokončano štiriletno srednjo šolo,
- spodbujanje odraslih brez končane osnovne šole za vključitev v osnovnošolsko izobraževanje,
- pridobivanje splošnih znanj za dvig splošne izobraženosti ter ozaveščanje o pomenu in usposabljanje za udejanjanje načel trajnostnega razvoja,
- sofinanciranje možnosti za ponovno vključitev in dokončanje izobraževanja,
- vzpostavitev stabilnega (so)financiranja javne mreže programov in dejavnosti s poudarkom na manj izobraženih in drugih ranljivih skupinah, ob sodelovanju lokalnih skupnosti,
- spodbujanje partnerstev na vseh ravneh,
- udejanjenje sistema za ugotavljanje, vrednotenje in priznavanje na različne načine pridobljenih znanj in veščin.

CILJNE SKUPINE, OPREDELJENE V ReNPIO 2013-2020

- brezposelni:** predvsem **starejši od 50 let**, ki nimajo poklicne ali strokovne izobrazbe ali imajo manj ključnih ali poklicnih zmožnosti;
- zaposleni:** predvsem **starejši od 45 let** z dokončano **manj kot 4-letno srednjo šolo** ali pomanjkanjem ključnih ali poklicnih zmožnosti, ter zaposleni, ki zaradi specifičnih psihofizičnih zahtev nekega poklica tega ne morejo več opravljati, ko dosežejo določeno starost;
- mladi,** ki na različnih stopnjah opustijo šolanje;
- ranljive skupine:** manj izobraženi, socialno ogroženi, priseljenci, Romi, starejši odrasli, migranti, invalidi in obsojenci;
- druge skupine odraslih,** ki imajo omejene možnosti dostopa do socialnih, kulturnih in ekonomskih dobrin, kot so na primer kmetje in prebivalstvo iz manj razvityh regij.

EDEN GLAVNIH CILJEV, OPREDELJEN V ReNPIO 2013-2020

Enakomerno razmestiti in stabilno financirati javno mrežo izvajalcev in programov izobraževanja odraslih, pri čemer bodo upoštevane tudi nevladne organizacije.

Ponudba programov in podpornih dejavnosti, ki bo na voljo vsem prebivalcem, s posebnimi spodbudami za manj izobražene in ranljive skupine, bo pokrivala najmanj:

- program za pridobitev osnovnošolske izobrazbe,**
- programe za pridobitev temeljnih zmožnosti,**
- programe splošnega neformalnega izobraževanja,**
- informiranje in svetovanje ter pomoč pri kariernem načrtovanju,**
- organiziranje postopkov ugotavljanja in potrjevanja predhodno pridobljenega znanja,**
- promocijo vseživljenjskega učenja in trajnostnega razvoja.**

KAZALNIKI IN CILJNE VREDNOSTI, OPREDELJENI V ReNPIO 2013-2020 (1)

Udeležba v vseživljenjskem učenju:

1. prvi kazalnik dobimo z uporabo anket o delovni sili (ADS), ki vsako leto meri vključenost v katero koli obliko VŽU v štirih tednih pred snemanjem:

Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU se bo s 14,5% v letu 2012 povečala na 19% v letu 2020.

2. drugega pa na 3 do 5 let, z uporabo ankete o izobraževanju odraslih (AES), ki meri vključenost odraslih v VŽU v dvanajstih mesecih pred snemanjem:

Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU se bo s 36% v letu 2011 povečala na 45% v letu 2020.

3. tretjega smo si postavili sami in šteje vključitve v programe splošnega izobraževanja, brez programov usposabljanja za potrebe dela:

Delež odraslih v starosti od 25 do 64 let, vključenih v splošno izobraževanje, se bo s 5% v letu 2011 povečal na 8% v letu 2020..

Približevanje ciljnim vrednostim, opredeljenim v ReNPIO 2013-2020 (1)

Udeležba v vseživljenjskem učenju:

1. prvi kazalnik dobimo z uporabo ankete o delovni sili (ADS), ki vsako leto meri vključenost v katero koli obliko VŽU v štirih tednih pred snemanjem:

Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU se bo s 14,5% v letu 2012 povečala na 19% v letu 2020.

EUROSTAT:

Država/Leto	2014	2015	2016	2017	2018
EU28	10,8	10,7	10,8	10,9	11,1
Slovenija	12,1	11,9	11,6	12	11,4
Švedska	29,2	29,4	29,6	30,4	29,2

Letni posvet koordinira:

Vključenost v VŽU glede na izobrazbo

	2010					2018				
	SKUPAJ	ISCED 0-2	ISCED 3-4	ISCED 5-8	ISCED 5-8/0-2	SKUPAJ	ISCED 0-2	ISCED 3-4	ISCED 5-8	ISCED 5-8/0-2
EU	9,3	3,9	8,2	17,1	4,4	11,1	4,3	8,8	19	4,4
Slovenija	16,4	3,5	15	28,9	8,3	11,4	2,8	8,5	19,5	7,0
Švedska	24,7	16	21,4	34,1	2,1	29,2	20,7	24	37,0	1,8

Vključenost v VŽU glede na starost

Država/Leto	STAROST			
	2010		2018	
	25-34	55-64	25-34	55-64
EU28	15,8	4,6	17,8	6,4
Slovenija	29,6	6,4	18,2	5,9
Švedska	34,4	16,7	36	21

Letni posvet koordinira:

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

Približevanje ciljnim vrednostim, opredeljenim v ReNPIO 2013-2020 (2)

Udeležba v vseživljenjskem učenju:

2. drugi kazalnik je utemeljen na Anketi o izobraževanju odraslih (AIO), ki se izvaja vsakih 3 do 5 let in meri vključenost v VŽU v dvanajstih mesecih pred snemanjem:

Stopnja udeležbe prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v VŽU se bo s **36% v letu **2011** povečala na **45%** v letu **2020**.**

AIO

2006 (25-64 let): 40%;

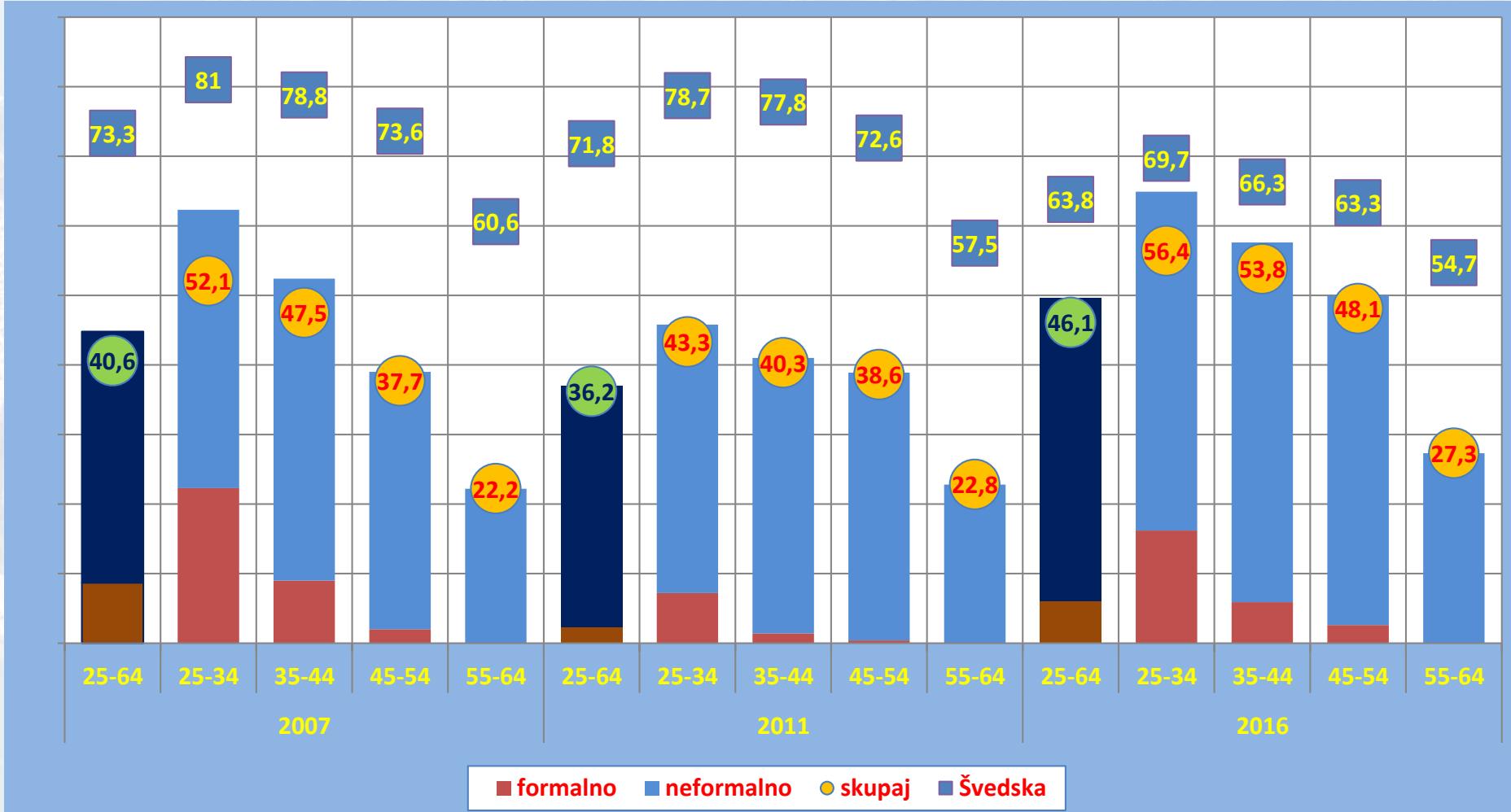
2011 (25-64 let): 36%;

2016 (25-64 let): 46%;

Približevanje ciljnim vrednostim, opredeljenim v ReNPIO 2013-2020 (3)

Podatki o rezultatih AIO 2016, objavljen na EUROSTAT:

Približevanje ciljnim vrednostim, opredeljenim v ReNPIO 2013-2020 (4)

Udeležba v vseživljenjskem učenju:

3. Tretji kazalnik smo si postavili sami in šteje vključitve v programe splošnega izobraževanja, brez programov usposabljanja za potrebe dela:

Delež odraslih v starosti od 25 do 64 let, vključenih v splošno izobraževanje, se bo s 5% v letu 2011 povečal na 8% v letu 2020.

Težave z neprimerljivimi podatki !

Poskus (na prošnjo pridobljeni podatki SURS za šolsko leto 2014/2015):

Programi, ki niso javno veljavni	Udeleženci	Javnoveljavni programi (brez vozniških šol)	Jezikovni programi	Skupaj	Prebivalci 25-64 (2015)	Delež udeležencev med prebivalci 25-64 (v %)
Ljudske univerze	29.820					
Druge specializirane organizacije za IO	78.158	15.617	28.827			
Skupaj	107.978	15.617	28.827	152.422	1.182.460	12,9

KAZALNIKI IN CILJNE VREDNOSTI, OPREDELJENI V ReNPIO 2013-2020 (2)

Stopnja dosežene izobrazbe:

Osnovna šola:

Delež prebivalstva, starejšega od 15 let, z nedokončano osnovno šolo, se bo s 4,4% v letu 2011 zmanjšal na 2,2% v letu 2020, oziroma prepolovil.

Srednja šola:

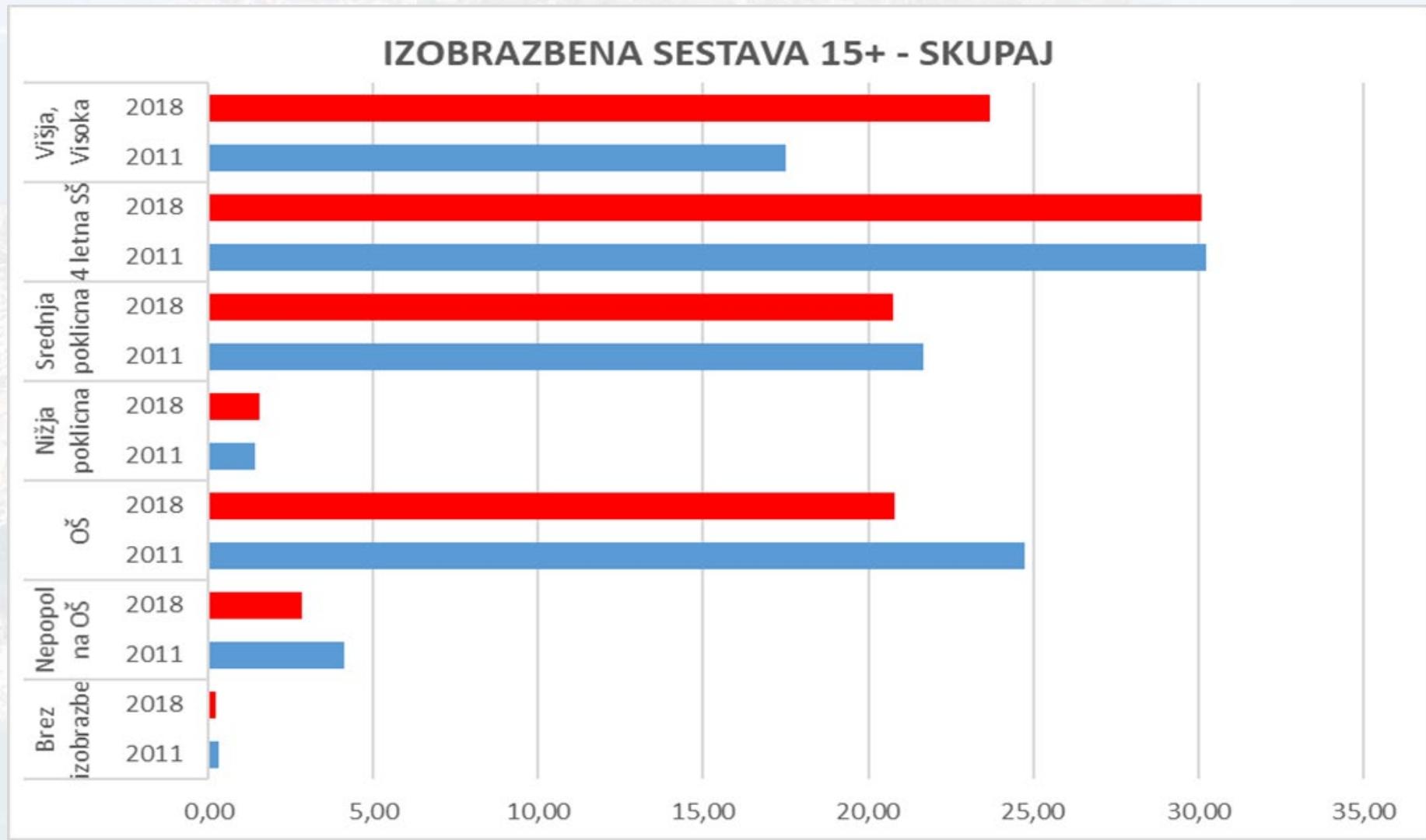
Delež odraslih, starih od 25 do 64 let, z dokončano najmanj srednjo strokovno izobrazbo, se bo s 57% v letu 2011, povečal na 63% v letu 2020.

Tertiarna izobrazba:

Spodbujanje in sofinanciranje vpisa na višješolske programe strokovnega izobraževanja bo pri pomoglo k doseganju cilja EU, to je, da bo imelo do leta 2020 40% odraslih med 30. in 34. letom starosti dokončano terciarno izobrazbo.

IZOBRAZBA PREBIVALCEV SLOVENIJE V LETU 2011 IN 2018

Letni posvet o izobraževanju odraslih 2019

<https://web.acs.si/lp2019>

Letni posvet koordinira:

Približevanje ciljnim vrednostim, opredeljenim v ReNPIO 2013-2020 (5)

Stopnja dosežene izobrazbe:

Osnovna šola:

Delež prebivalstva, starejšega od 15 let, z nedokončano osnovno šolo, se bo s 4,4% v letu 2011 zmanjšal na 2,2% v letu 2020, oziroma prepolovil.

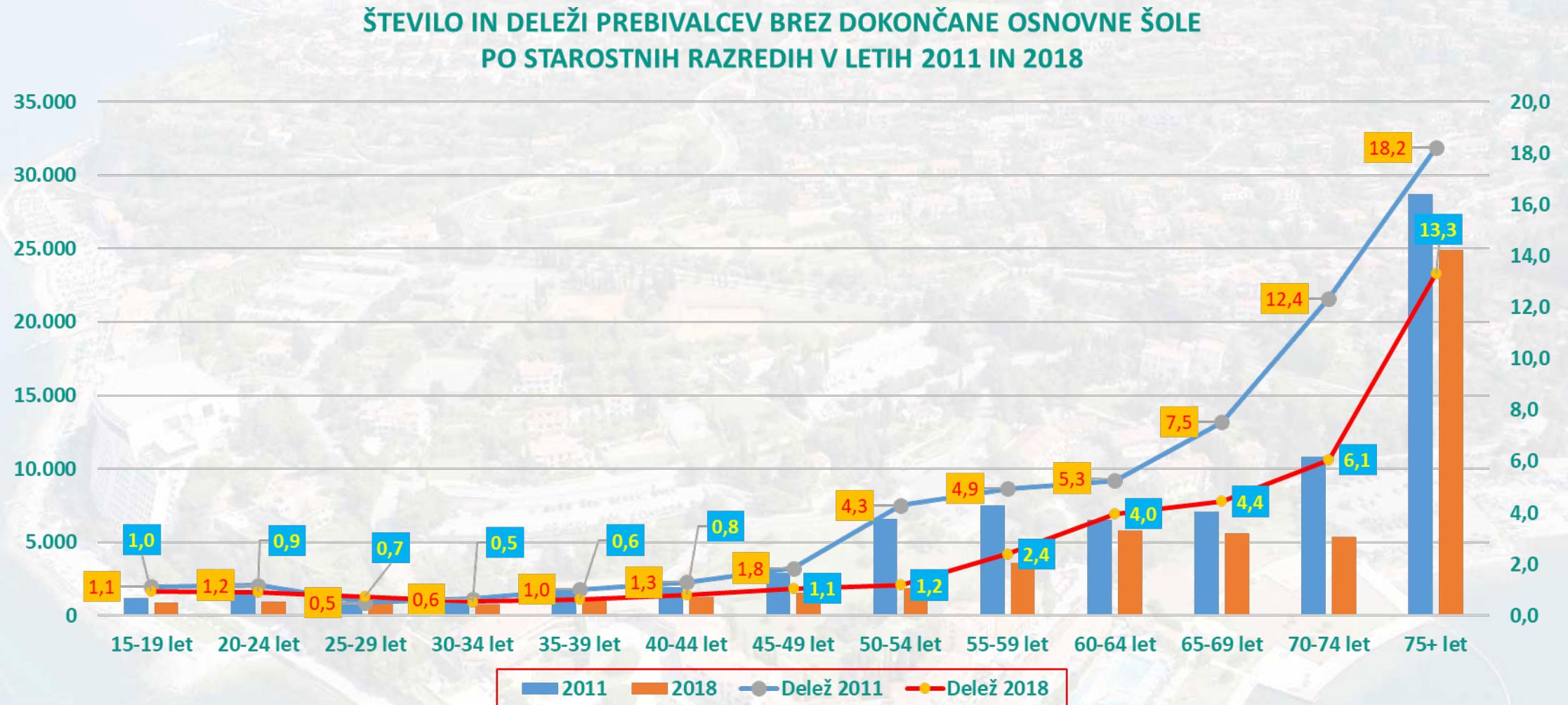
PREBIVALCIZ NEDOKONČANO OSNOVNO ŠOLO				
Leto	Starost	Število	Delež	
2011	15+	77.971	4,43	
	15-64	31.396	2,21	
2018	15+	54.214	3,09	
	15-64	18.376	1,36	

Letni posvet koordinira:

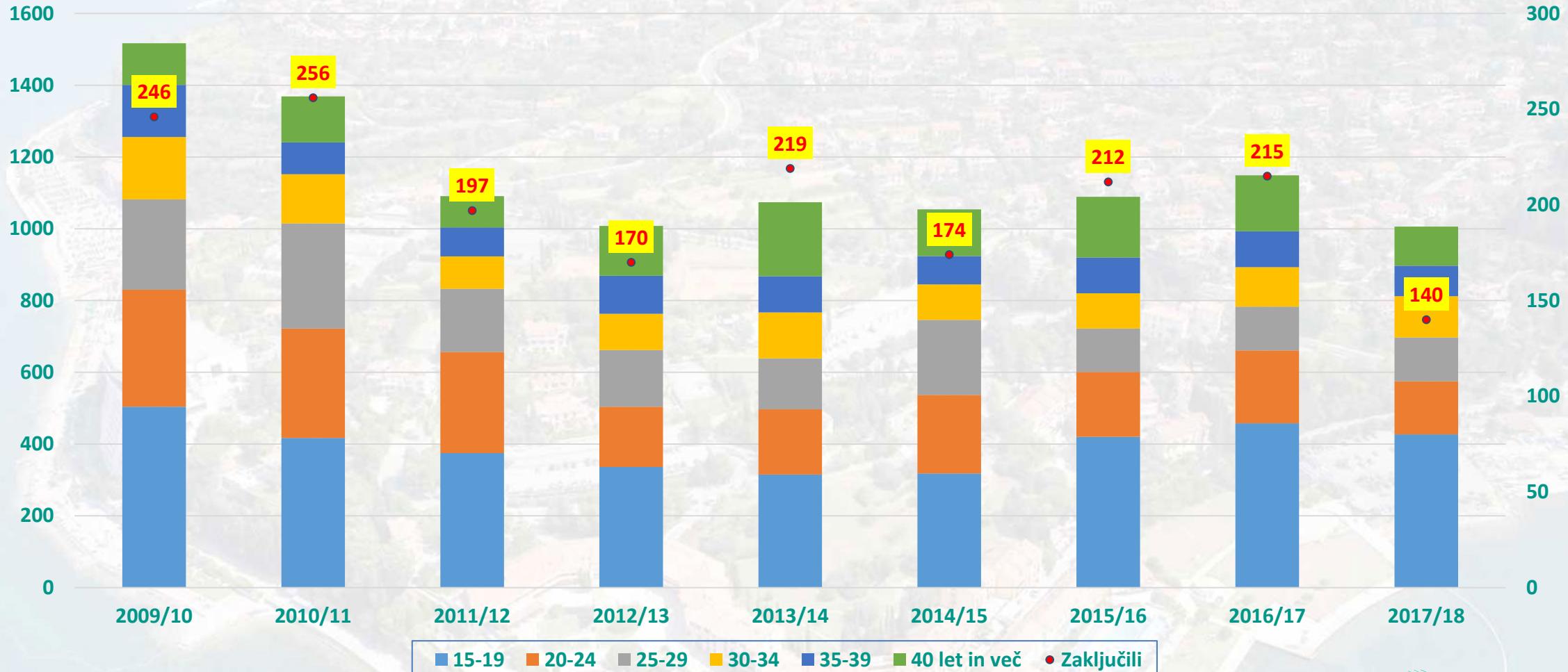
Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

PREBIVALCI Z NEDOKONČANO OSNOVNO ŠOLO

PREBIVALCI Z NEDOKONČANO OSNOVNO ŠOLO V PROGRAMU OŠO

UDELEŽENCI V PROGRAMU OŠO PO STAROSTI IN ŠTEVILU ODRASLIH, KI SO PROGRAM ZAKLJUČILI

Letni posvet o izobraževanju odraslih 2019

<https://web.acs.si/lp2019>

Letni posvet koordinira:

Približevanje ciljnim vrednostim, opredeljenim v ReNPIO 2013-2020 (6)

Stopnja dosežene izobrazbe:

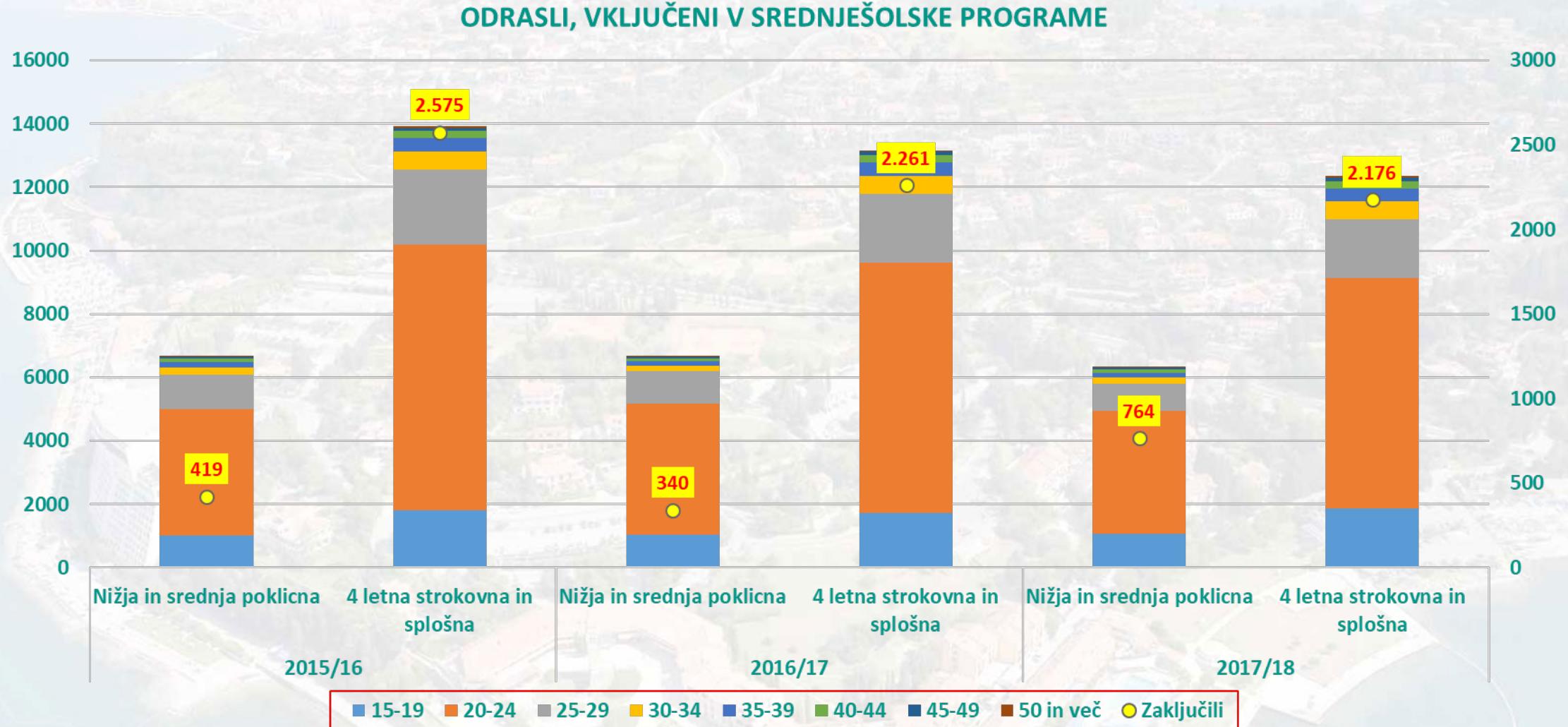
Srednja šola:

Delež odraslih, starih od 25 do 64 let, z dokončano najmanj srednjo strokovno izobrazbo, se bo s 57% v letu 2011 povečal na 63% v letu 2020.

DOKONČANA 4 LETNA SREDNJA ŠOLA		
	Delež 4 letna SŠ in več	Število prebivalcev z manj kot 4 letno SŠ
25-29 let	80,8	22.672
30-34 let	76,4	32.557
35-39 let	71,7	43.974
40-44 let	65,6	52.913
45-49 let	59,7	58.651
50-54 let	55,1	69.545
55-59 let	49,1	75.566
60-64 let	41,0	86.346
SKUPAJ	61,9	442.224

PREBIVALCI Z NEDOKONČANO SREDNJO ŠOLO

Letni posvet o izobraževanju odraslih 2019

<https://web.acs.si/lp2019>

Letni posvet koordinira:

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

Približevanje ciljnim vrednostim, opredeljenim v ReNPIO 2013-2020 (7)

Stopnja dosežene izobrazbe:

Terciarna izobrazba:

Spodbujanje in sofinanciranje vpisa na višješolske programe strokovnega izobraževanja bo pri pomoglo k doseganju cilja EU, to je, da bo imelo do leta 2020 40% odraslih med 30. in 34. letom starosti dokončano terciarno izobrazbo.

Vir (spol)/Leto	2016	2017	2018
EUROSTAT	41,0	43,4	44,2
moški	30,0	32,0	33,6
ženske	53,6	56,4	55,3
SURS	37,7	40,6	41,2
moški	26,6	28,8	29,2
ženske	50,0	53,5	54,3

Letni posvet koordinira:

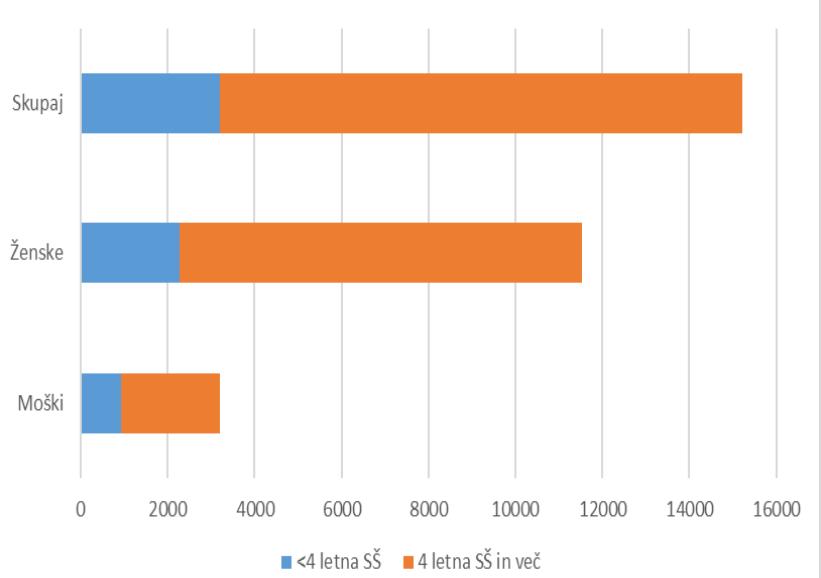
Podatki iz Aplikacije ReNPIO

Z aplikacijo ReNPIO, spremljamo značilnosti udeležencev podpornih dejavnosti in nekaterih programov neformalnega učenja:

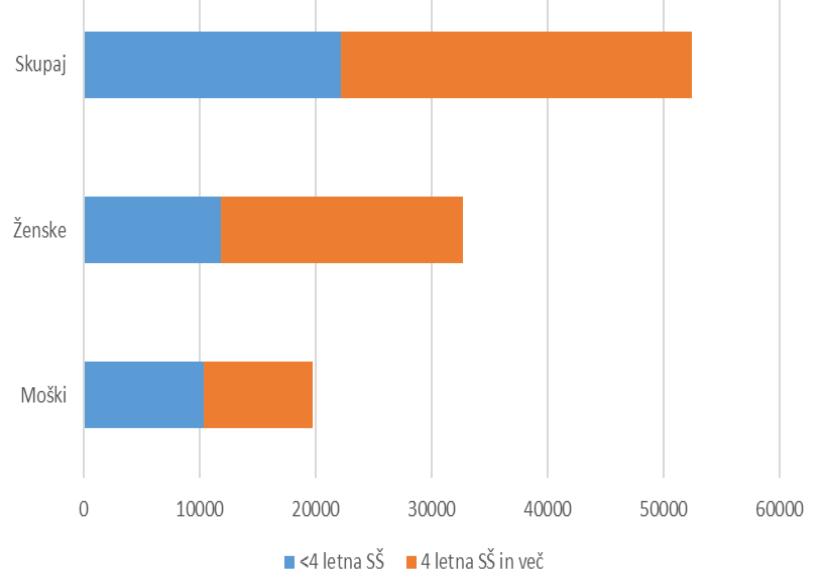
- **Središč za samostojno učenje (SSU),**
- **Borž znanja (BZ),**
- **Univerz za tretje življenjsko obdobje (U3ŽO),**
- **Študijskih krožkov (ŠK),**
- **Svetovalnih in informacijskih središč (ISIO),**
- **Tedna vseživljenjskega učenja (TVU),**
- **Programov za brezposelne, ki jih izvajajo Medpodjetniški izobraževalni centri (MIC),**
- **Programa Projektno učenje mladih (PUM),**
- **Javnoveljavnih programov za pridobivanje temeljnih zmožnosti (UŽU, RPO).**

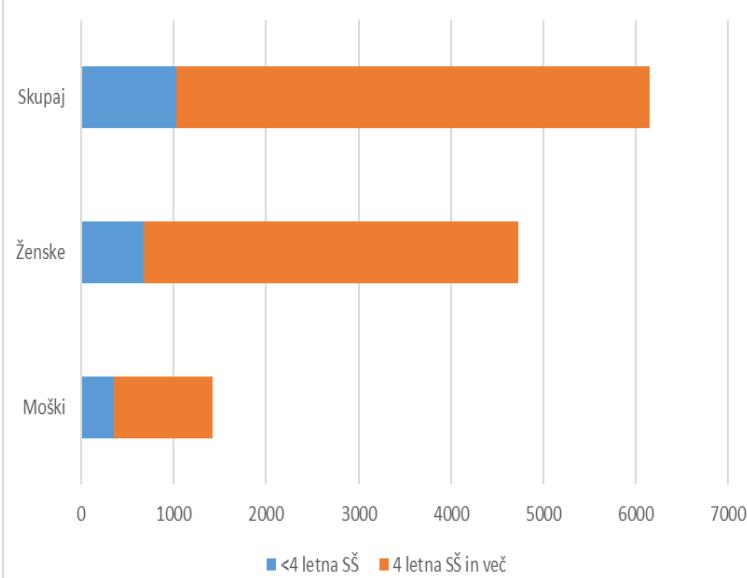
ŠTUDIJSKI KROŽKI - udeleženci 2013-2018 po spolu in izobrazbi

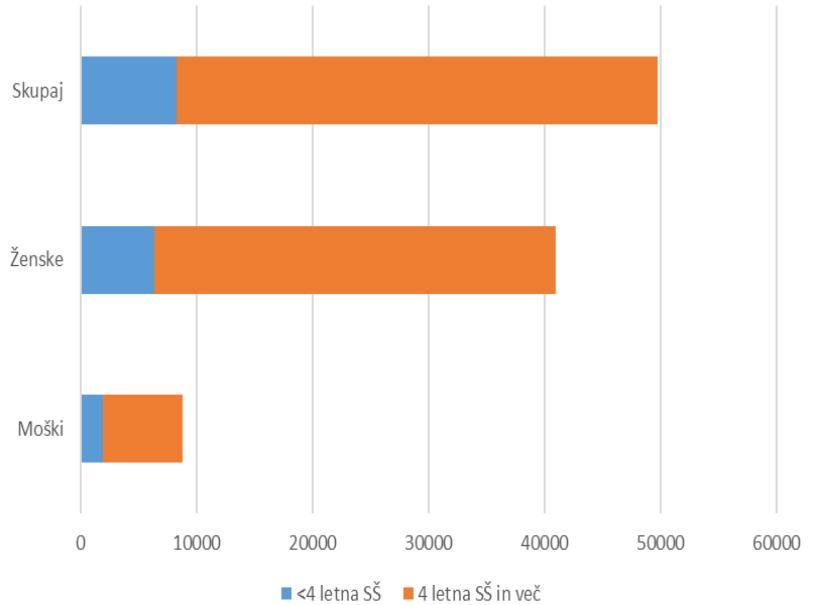
SSU - udeleženci 2013-2018 po spolu in izobrazbi

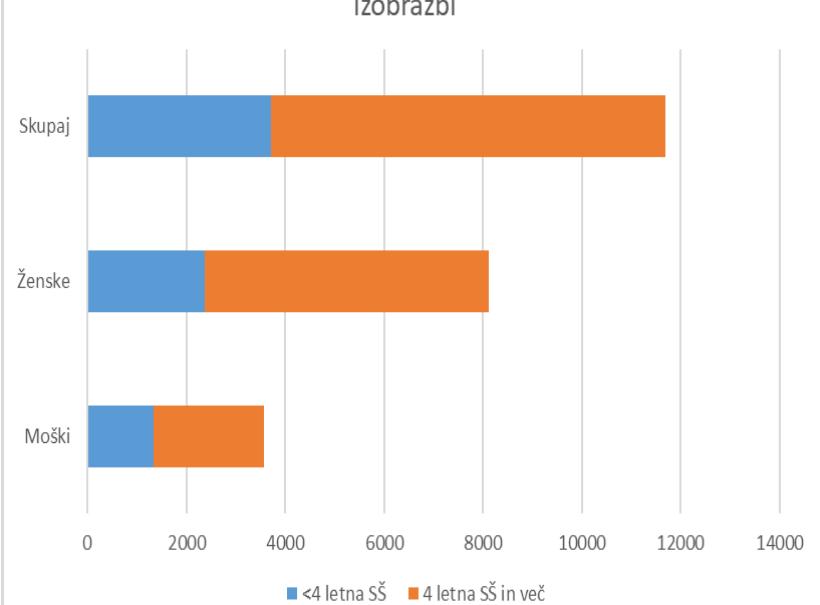
Neformalni programi za brezposelne - udeleženci 2017-2018 po spolu in izobrazbi

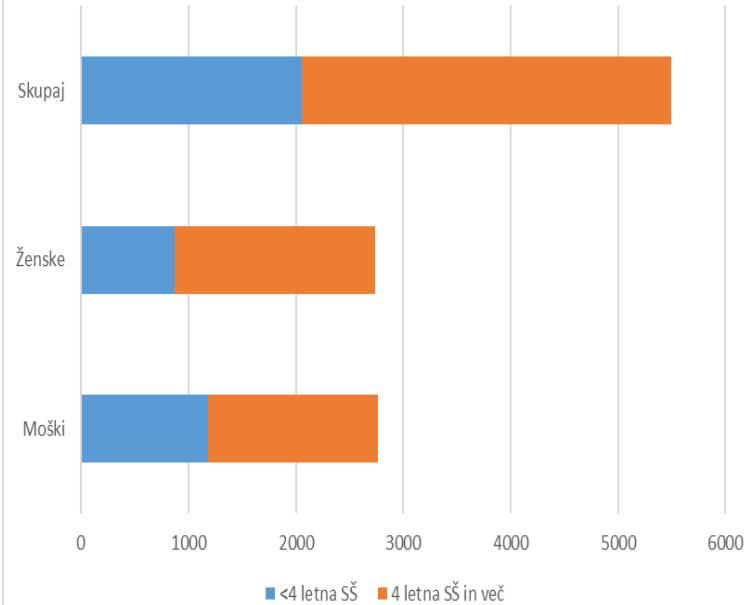
U3ŽO - udeleženci 2013-2018 po spolu in izobrazbi

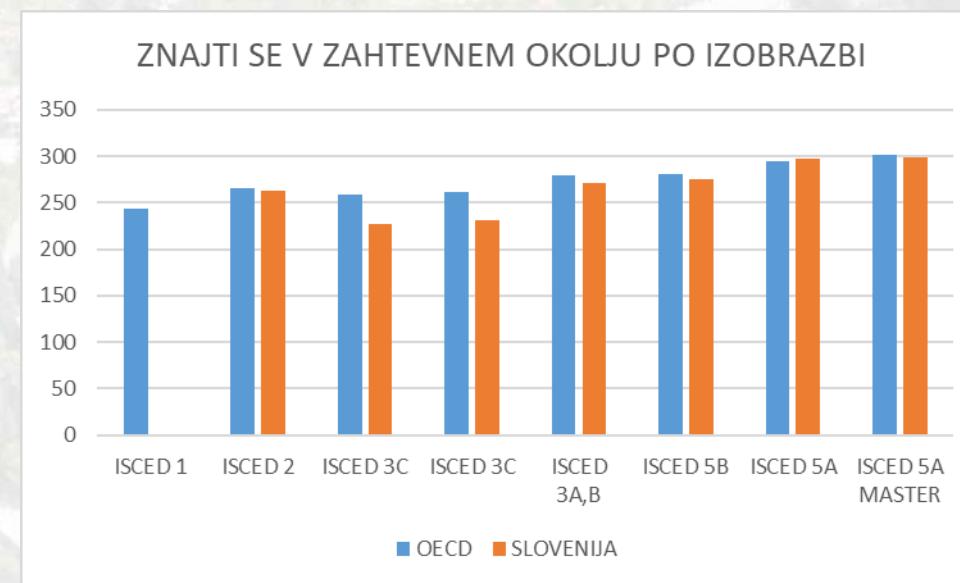
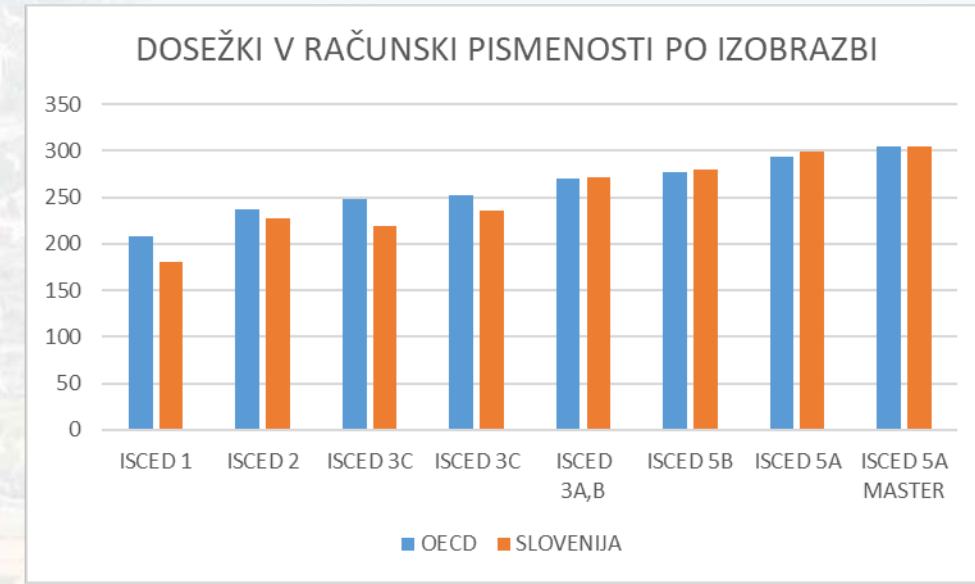
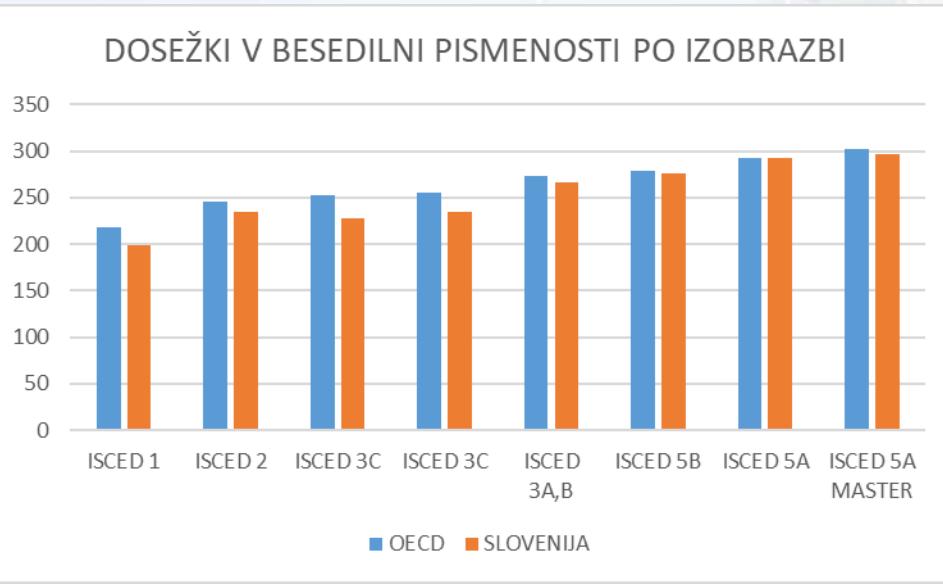
JR 2012-2014 - udeleženci 2012-2014 po spolu in izobrazbi

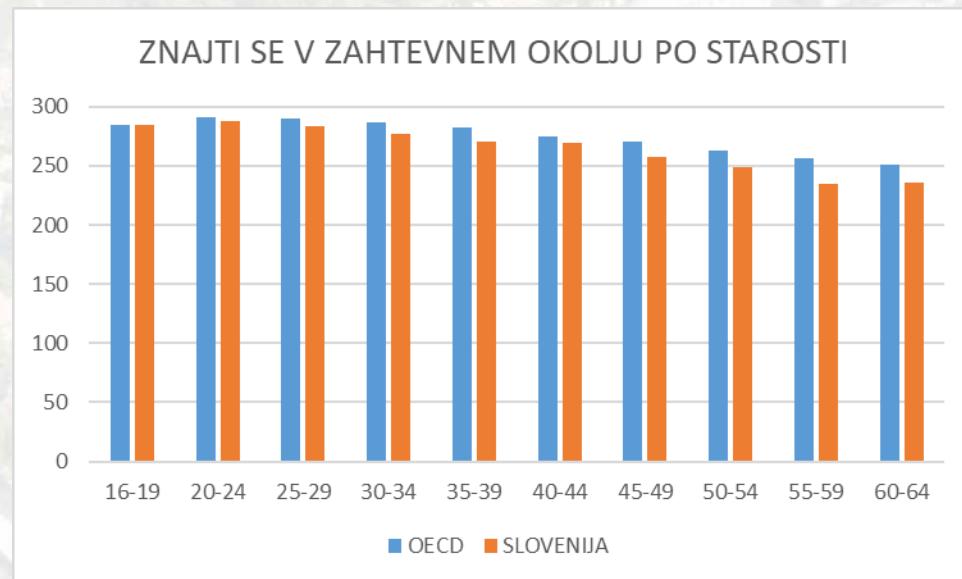
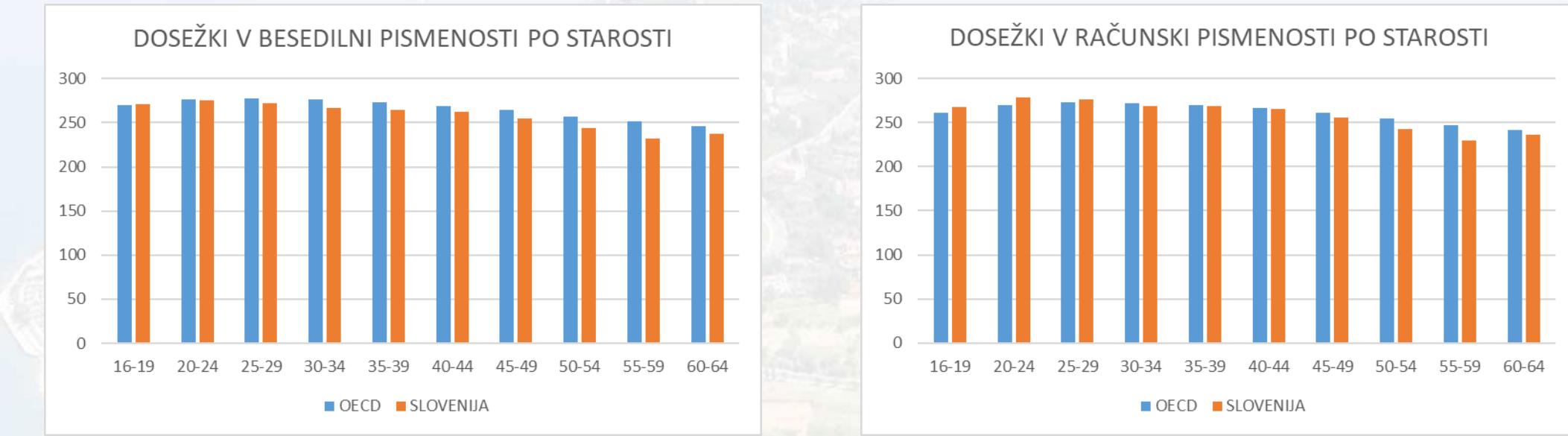
MIC - udeleženci 2012-2014 po spolu in izobrazbi

Rezultati raziskave PIAAC

Rezultati raziskave PIAAC

FINANČNA REALIZACIJA NPIO V LETIH, 2014 -2018

Leto	2014		2015		2016		2017		2018		SKUPAJ 2014-2018	
	LPIO	Indeks	LPIO	Indeks	LPIO	Indeks	LPIO	Indeks	LPIO	Indeks	LPIO	Indeks
MIZŠ	8.812.382	90,4	7.360.658	98,4	9.659.900	97,7	17.033.991	100,4	21.466.667	99,6	64.333.599	98,1
MDDSZ	18.444.721	127,9	16.783.846	120,5	10.034.429	60,4	24.298.523	54,2	32.538.767	62,0	102.100.286	81,5
MKGP	8.416.410	99,5	8.328.264	103,9	10.115.413	83,4	10.699.611	91,7	10.089.028	105,3	47.648.726	96,3
MZ	10.532.206	100	10.532.206	100	10.532.206	103	10.532.206	103,0	10.428.008	104,0	52.556.832	102,0
MK	5.083.913	88,3	2.011.773	119,3	1.785.754	75,7	2.236.988	95,6	2.565.115	98,7	13.683.543	94,4
MNZ	82.789	99,3	-	-	570.000	159,8	570.000	125,3	793.000	77,6	2.015.789	115,2
MOP	40.000	197,5	104.706	183,9	110.000	102,5	160.000	156,2	170.376	105,3	585.082	139,1
MJU	-	-	56.762	100,3	1.555.000	98,3	1.800.000	94,9	1.700.000	98,3	5.111.762	97,1
MP	-	-	-	-	124.250	62,7	135.000	57,9	186.878	131,8	446.128	90,2
Skupaj	51.412.421	107,2	45.178.215	109,1	44.487.202	87,1	67.466.319	82,7	79.937.839	85,4	288.481.996	92,6

Letni posvet koordinira:

FINANČNA REALIZACIJA V LETIH, 2014 - 2018 PO PREDNOSTNIH PODROČJIH

Leto	2014		2015		2016		2017		2018		Skupaj 2014-2018	
	LPIO	Indeks	LPIO	Indeks	LPIO	Indeks	LPIO	Indeks	LPIO	Indeks	LPIO	Indeks
I. Prednostno področje	13.218.102	100,0	15.698.960	97,4	18.113.095	94,4	16.990.798	111,5	20.466.060	99,9	84.487.015	100,6
II. Prednostno področje	1.890.000	93,8	1.806.644	97,8	1.832.726	101,1	5.280.726	63,4	3.735.174	85,1	14.545.270	81,9
III. Prednostno področje	31.840.187	112,8	23.480.231	120,8	16.262.700	84,7	35.808.413	70,7	47.064.245	78,2	154.455.776	90,8
Podporne dejavnosti	4.452.724	94,4	4.194.021	92,4	8.278.681	73,0	9.386.383	87,3	8.672.360	90,6	34.984.168	86,2
Skupaj	51.401.013	107,2	45.179.856	109,1	44.487.202	87,1	67.466.319	82,7	79.937.839	85,4	288.472.229	92,6

RAZMERJA MED PREDNOSTNIMI PODROČJI 2014 - 2018

	Deleži 2014-2018	ReNPIO	
		MIZŠ in MDDSZ	Ostali resorji
I. Prednostno področje	29	20	37
II. Prednostno področje	5	20	
III. Prednostno področje	54	46	38
Podporne dejavnosti	12	14	25

Zaključki (pozitivni):

Odločitev za vključitev tako velikega števila ministrstev v ReNPIO se je izkazala kot dobra. Razveseljivo je tudi dejstvo, da se ti programi vedno bolj vsebinsko naslanjajo na aktualne teme okolja in življenja: trajnostni razvoj, energetska učinkovitost, skrb za zdravje, kulturno osveščanje ipd. Za ta področja osveščana in izobraževanja je na razpolago tudi vedno več sredstev. To je vsekakor pozitivno.

Delovanje predvsem dveh mrež, ki nudijo podporo udeležencem in potencialnim udeležencem izobraževanja in učenja, sta v vseh teh letih delovali zelo uspešno, tako mreža središč za samostojno učenje SSU kot mreža svetovalnih središč ISIO.

Zelo uspešno so delovali študijski krožki.

Dobrodošla in uspešna je bila pobuda uporabe zmogljivosti MIC-ev v programe za povečevanje zaposljivosti.

Uspešno je bil izpeljan zelo zahteven raziskovalni projekt PIAAC.

Uspešno je bila izpeljana evalvacija javnoveljavnih programov IO in njihova prenova.

Uspešno je bil potrjen nov JV program namenjen začetni integraciji priseljencev (ZIP).

V okvir sprejetega Operativnega programa za izpeljavo finančne perspektive ESS za obdobje 2014-2020, se je uspešno vključilo razmeroma veliko programov izobraževanja odraslih in podpornih dejavnosti.

Zaključki (pomanjkljivosti):

Eden večjih problemov je ne **vključevanje pripadnikov ranljivih skupin**: manj izobraženi, dolgotrajno brezposelni, starejši manj usposobljeni zaposleni, Romi ipd. Do sedaj še nobena od številnih temu namenjenih pobud ni obrodil otipljivih pozitivnih rezultatov.

Na polju **priznavanja in potrjevanja** neformalno ali priložnostno pridobljenih znanj še ni niti jasno usklajenih strokovnih stališč niti sistemskih rešitev. Za enkrat še ni videti rešitev, ki bi bile usklajene in to kljub vključitvi tega področja v predlog novega ZIO.

Na ravni EU se izobraževanje odraslih, kljub utemeljevanju seznama temeljnih zmožnosti, ki vključujejo vse tri ravni kapitala: človeškega, socialnega in kulturnega, vedno bolj neposredno veže na povečevanje zaposljivosti. K temu je usmerjena večina pobud in sredstev.

Kljub dobrim že omenjenim izkušnjam s sodelovanjem ministrstev v ReNPIO, še vedno nismo našli otipljivih prijemov, kako najti kakšne **stične točke**, ki bi lahko porajale kakšne **sinergične učinke** pri sodelovanju zelo velikih zmogljivosti in kompetenc, ki jih na teh področjih premorejo zaposleni strokovnjaki na ministrstvih.

Merodajni dokumenti, sprejeti v Sloveniji

- **Zakon o izobraževanju odraslih**
- **Strategija razvoja Slovenije 2030**
- **Strategija dolgožive družbe**

Merodajni mednarodni dokumenti

- **Agenda 2030**
- **Poti izpolnjevanja – nove priložnosti za odrasle**
- **Strateški okvir izobraževanja in usposabljanja
(Post ET 2020)**

Priporočila OECD o upravljanju izobraževanja odraslih

„Nacionalni program naj določa prednostne naloge in cilje za vse oblike in ravni izobraževanja in usposabljanja odraslih (financiranega z javnimi in zasebnimi sredstvi(...“

Upravljanje, zadolžitve in odgovornosti;

„Zaradi neprekinjenega strateškega pristopa k razvoju in spremljanja doseganja razvojnih ciljev Slovenije **bo Vlada RS ustanovila Svet za razvoj**, v katerega bodo vključeni predstavniki socialnih partnerjev, zasebnega sektorja, civilne družbe, strokovnih institucij, regionalnih in lokalnih skupnosti ter vlade.“(SRS)

Obstaja pa tudi **Stalna medresorska delovna skupina za razvojno načrtovanje** – (tudi za uresničevanje Agende 2030), ki jo sestavljajo predstavniki 10 ministrstev.

Koordinacija na področju izobraževanja odraslih pri MIZŠ. 24 članov, predstavnikov ministrstev, vključenih v nacionalni program IO, javnih zavodov (ACS, CPI), SSIO, združenj izvajalcev, ADS, zbornic in delodajalcev, sindikatov (SVIZ).

Izzivi in cilji novega Nacionalnega programa (za razpravo):

- Uskladitev akcijskih načrtov za uresničevanje vseh sprejetih strategij;
- Na novo opredeliti ciljne skupine, kazalnike in ciljne vrednosti;
- Opredelitev subjektov upravljanja, odločanja in spremljanja IO;
- Povečanje deleža sredstev iz nacionalnega proračuna za izobraževanje odraslih;
- Povečanje vloge podpornih dejavnosti v okviru javne službe za izobraževanje odraslih;
- Še večja skrb za kakovost izvajanja programov;
- Financiranje srednješolskega izobraževanja odraslih vnaprej;
- Mobilizacija socialnih partnerjev za pogajanja z delodajalci za izboljšanje pogojev izobraževanja zaposlenih;
- Prenova programa Osnovna šola za odrasle;
- Medresorsko sodelovanje in usklajevanje;
- Bistveno izboljšati sodelovanje med lokalno in nacionalno ravnijo upravljanja;
- Mobilizacija javnih medijev;
-

Konec